

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

ח' באלול התשס"ז
22 באוגוסט 2007

חוזר גופים מוסדיים 2007-9-14
סיווג: כללי

מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – 'חוק הפיקוח (ביטוח)') וסעיף 39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – 'חוק הפיקוח (קופות גמל)'), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת אני מורה כדלקמן:

1. כללי

היקף הנכסים המנוהל בידי גופים מוסדיים והסיכונים שלהם הם חשופים מחייבים קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח יעילים וקפדניים.
מערך הביקורת הפנימית, מהווה גורם מרכזי במסגרת מערכת הפיקוח והבקרה הפנימית בגוף המוסדי, וזאת משום שהוא מספק הערכה בלתי תלויה לגבי אופן יישום המדיניות והנהלים של הגוף המוסדי, ולגבי הציות להם ולהוראות הדין הכללי.
הערכה זו נועדה לשמור על נכסי הגוף המוסדי, לשפר ולשכלל את ביצועיו ולסייע לו להשיג את יעדיו. זאת ועוד, הביקורת הפנימית מסייעת להנהלת הגוף המוסדי ולדירקטוריון לבצע את תפקידם על פי דין ולמלא את אחריותם בעילות ובאופן אפקטיבי.

2. מטרה

מטרת חוזר זה, קביעת כללים להבטחת יעילותו ופעילותו התקינה של מערך הביקורת הפנימית בגופים המוסדיים.

3. הגדרות

"גוף מוסדי בעל היקף פעילות נמוך" – כל אחד מאלה:

(א) חברת ביטוח המורשית לעסוק בענף ביטוח יחיד; לעניין זה יראו עיסוק בענפי ביטוח אשראי, ביטוח השקעות של רוכשי דירות, ביטוח סיכוני סחר חוץ ומתן ערבויות כמשמעותם בפסקאות (16), (20), (23) ו-(24) בסעיף 1א' בהודעת ענפי ביטוח, בכולם או בחלקם, כעיסוק בענף ביטוח יחיד;

(ב) חברת ביטוח שההון העצמי הנדרש ממנה הוא סכום ההון הראשוני לפי תקנה 2 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן – 'תקנות ההון העצמי');

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

- (ג) חברה מנהלת של קופות גמל לקצבה, שהיקף הנכסים המנוהל בידה אינו עולה על 2 מיליארד ₪ ;
- (ד) חברה מנהלת של קופות גמל שאינן קופות גמל לקצבה, שהיקף הנכסים המנוהל בידה אינו עולה על 5 מיליארד ₪.

”הון עצמי” – כהגדרתו בתקנות ההון העצמי.

”נכסים מנוהלים” –

לגבי חברה מנהלת - סך כל נכסי קופות הגמל שבניהולה ;

לגבי חברת ביטוח - סך כל הנכסים המוחזקים כנגד כל התחייבויותיה, לרבות התחייבויות תלויות תשואה, התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון עצמי והתחייבויות אחרות.

”רואה חשבון מבקר” – כהגדרתו בחוק החברות, התשנ”ט-1999.

4. מערך הביקורת הפנימית

(א) תפקידים

- תפקידו של מערך הביקורת הפנימית לבדוק ולהעריך, בין היתר, את –
- (1) תקינות פעולות הגוף המוסדי ונושאי משרה בו מבחינת עמידה בהוראות הדין ובהוראות הממונה, השמירה על טוהר המידות ועל החיסכון והיעילות ;
 - (2) ביצוע החלטות הדירקטוריון וההנהלה וישום נהלי הגוף המוסדי ;
 - (3) התאמת הבקורות הפנימיות בגוף המוסדי ויעילותן ;

והכל בשים לב לפחות לנושאים אלה, ככל שהם רלוונטיים :

- (א) פעילות ההנהלה ;
- (ב) פעילות הדירקטוריון וועדותיו מבחינת עמידה בהוראות הדין, בהוראות הממונה והשמירה על טוהר המידות ;
- (ג) פעולות עסקיות מבוצעות על ידי מי שהוסמך לבצען ;
- (ד) יישום פרוצדורות ניהול הסיכונים בגוף המוסדי, לרבות אמצעי הבקרה והמעקב אחר סיכונים מהותיים וההיערכות לסיכונים הקשורים לאירועים יוצאים מן הכלל, ויעילותם, וכן יישום המתודולוגיה להערכת השפעתם הפוטנציאלית של הסיכונים האמורים ויעילותה ;
- (ה) מערכות המידע הניהולי והפיננסי, ובכלל זה מערכות המידע הממוחשבות וסיכוני אבטחת מידע ;
- (ו) מהימנות הנתונים ובסיסי המידע שעליהם מתבססים הרישומים החשבונאיים והדיווחים הכספיים ;
- (ז) האמצעים להערכת הנכסים ולשמירתם ;

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

- (ח) האמצעים להערכת ההתחייבויות;
- (ט) טיפול הוגן בלקוחות, ובכלל זה אופן הטיפול בתלונות ציבור;
- (י) עסקאות הטעונות אישור מיוחד או עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין והבקרות הפנימיות הספציפיות הקשורות בהן;
- (יא) תיקון הליקויים שהועלו בדוחות ביקורת של המבקר הפנימי או של גורמים אחרים.

(ב) מערך ביקורת פנימית קבוע

- (1) המבקר הפנימי יהיה עובד הגוף המוסדי, והוא רשאי לבצע את תפקידיו בעזרת עובדי לשכתו או במיקור חוץ בעזרת אנשים אחרים שנבחרו על ידו (להלן – 'המועסקים בביקורת פנימית');
- (2) כיהן אדם כמבקר פנימי במספר גופים מוסדיים הנשלטים בידי אדם אחד (להלן – 'קבוצת גופים מוסדיים') יראו אותו כמי שמקיים את האמור בפסקה (1) לגבי קבוצת הגופים המוסדיים, אם הוא עובד הגוף המוסדי בעל היקף הנכסים הגדול ביותר או בעל ההון העצמי הגבוה ביותר בקבוצת הגופים המוסדיים (להלן – 'הגוף המוסדי העיקרי');
- (3) על אף האמור בפסקה (1), דירקטוריון גוף מוסדי רשאי למנות מבקר פנימי שאינו עובד הגוף המוסדי, אם המליצה על כך ועדת הביקורת של הגוף המוסדי, לאחר שהביאה בין שיקוליה, ותייעדה את התייחסותה המפורטת, לפחות לכל אחד מאלה:
- (א) מורכבות פעילות הגוף המוסדי והיקפה;
- (ב) מידת היכרותו של המועמד להתמנות כמבקר פנימי את עסקי הגוף המוסדי;
- (ג) עיסוקיו האחרים של המועמד להתמנות כמבקר פנימי ומידת השפעתם על יכולתו למלא את תפקידו בגוף המוסדי, ובכלל זה –
- (1) היקף השעות שביכולתו להקצות למילוי תפקידו בגוף המוסדי;
- (2) ניגודי עניינים שהוא עשוי להימצא בהם;
- (4) ועדת ביקורת של גוף מוסדי שהמבקר הפנימי שמונה לו, לרבות מבקר פנימי שמונה טרם כניסתו לתוקף של חוזר זה, אינו עובד בו, תקיים דיון בנושאים המנויים בפסקה (3), אחת לשנתיים לפחות.

(ג) מסמך תפקידים וסמכויות של מערך הביקורת הפנימית

- דירקטוריון גוף מוסדי יאשר כתב המגדיר את סמכויות ותפקידי מערך הביקורת הפנימית (להלן – 'מסמך תפקידים וסמכויות')¹, אשר יוכן ויעודכן באופן תקופתי על ידי המבקר הפנימי ויאושר על ידי ועדת הביקורת. מסמך תפקידים וסמכויות יכלול, בין היתר, את אלה:
- (1) הגדרת התפקידים, היעדים והאחריות של מערך הביקורת הפנימית;

¹ ראו תקנה 8(א)(17) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

- (2) קביעת סמכויות המבקר הפנימי, המועסקים בביקורת פנימית ומארג היחסים שלהם עם גורמים אחרים בגוף המוסדי, לרבות קביעת סמכותם לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע המצויים בידי הגוף המוסדי ונדרשים להם לצורך ביצוע תפקידם, הגדרת נגישותם הישירה לכל בעל תפקיד בגוף המוסדי וקביעת זכותם להיכנס לכל נכס של הגוף המוסדי;
 - (3) קביעת אחריותו של המבקר הפנימי לוודא קיום ביקורת פנימית בתאגידים הנשלטים על ידי הגוף המוסדי וכן בסניפי הגוף המוסדי;
 - (4) נשיאה באחריות של המבקר הפנימי;
- מסמך תפקידים וסמכויות יובא לידיעת כל בעלי התפקידים הרלבנטיים בגוף המוסדי.

(ד) הבטחת אי תלות מערך הביקורת הפנימית

- (1) הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בגוף מוסדי יהיה יושב ראש הדירקטוריון;
- (2) מבקר פנימי של גוף מוסדי יהיה בדרג מקביל לחבר הנהלה בגוף המוסדי ויוזמן, דרך קבע, להשתתף בישיבות הנהלת הגוף המוסדי, אך לא ייטול חלק בקבלת החלטות;
- (3) המבקר הפנימי והמועסקים בביקורת פנימית לא יהיו מעורבים בביצוע הפעילות השוטפת של הגוף המוסדי וביישום אמצעי הבקרה השוטפים בגוף המוסדי;
- (4) שכרם ותגמולם של המבקר הפנימי ושל עובדי מערך הביקורת הפנימית לא יותנה בביצועי הגוף המוסדי, אלא אם מדובר במדיניות תגמול כללית שחלה על כל עובדי הגוף המוסדי.

(ה) עובדי מערך הביקורת הפנימית וגורמים המועסקים על ידי המבקר הפנימי במיקור חוץ

- (1) לא יתמנה אדם לעובד מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי ולא יועסק אדם בביקורת פנימית בגוף המוסדי אלא בהסכמת המבקר הפנימי של הגוף המוסדי;
- (2) לא תופסק העסקתו של עובד מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי או של אדם המועסק בביקורת פנימית בגוף המוסדי אלא בהסכמת המבקר הפנימי של הגוף המוסדי. לא נתקבלה הסכמת המבקר הפנימי להפסקת הכהונה כאמור, יחולו הוראות הדין החלות לגבי הפסקת כהונתו של המבקר הפנימי, לרבות הוראות חוזר זה;
- (3) תנאי הכשירות החלים על מבקר פנימי וההגבלות על מינוי וכהונה עקב הרשעה, הגשת כתב אישום או התנהלות חקירה פלילית או פתיחה בחקירה פלילית², למעט התנאים הנוגעים להגשת הצהרות בידי המבקר הפנימי, יחולו גם על המועסקים בביקורת פנימית. ואולם, ניתן להעסיק מי שאינם בעלי הנסיון הנדרש ממבקר פנימי, ובלבד שמספרם לא יעלה על שני שלישים ממספר המועסקים בביקורת פנימית. באחריות המבקר הפנימי לבדוק ולוודא את קיום התנאים כאמור;
- (4) המועסקים בביקורת פנימית יקבלו הוראות בענייני הביקורת הפנימית מהמבקר הפנימי בלבד;

² ראו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי כשירות של מבקר פנימי וכללים למניעת ניגודי עניינים), התשס"ז-2007.

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

- (5) המועסקים בביקורת פנימית לא ימלאו בגוף המוסדי כל תפקיד נוסף זולת הממונה על תלונות עובדים ;
- (6) המבקר הפנימי יבטיח רוטציה בתחומי הביקורת בין כל המועסקים בביקורת פנימית ;
- (7) המבקר הפנימי אחראי להבטחת הציות להוראות הדין ולנהלי הגוף המוסדי על ידי המועסקים בביקורת פנימית, ככל שהם רלבנטיים לתפקידם.

(ו) משאבים, ידע ומומחיות

על דירקטוריון הגוף המוסדי והנהלתו, לוודא כי למערך הביקורת הפנימית יהיו הידע, הכישורים, הסגל, האמצעים והמקורות לבצע ביקורת פנימית בתחומי פעילותו של הגוף המוסדי, ובכלל זה בתחומים המנויים להלן (ככל שרלבנטיים לתחומי פעילותו של הגוף המוסדי) :

(1) תחומי עיסוק

- (א) ביטוח חיים ;
- (ב) ביטוח כללי ;
- (ג) ביטוח בריאות ;
- (ד) קופות גמל ;
- (ה) קרנות פנסיה.

(2) תחומים מקצועיים

- (א) פיננסים, השקעות, אשראי ושוק ההון ;
- (ב) ניהול סיכונים ;
- (ג) אקטואריה ;
- (ד) מערכות מידע ;
- (ה) ניהול תביעות ;
- (ו) חשבות וכספים ;
- (ז) ביטוח משנה ;
- (ח) ביקורת פנימית.

(ז) דרכי עבודה

(1) תקנים מקובלים

המבקר הפנימי והמועסקים בביקורת הפנימית יערכו את הביקורת בהתאם להוראות תקנים מקצועיים מקובלים ובהתאם לתקנים בינלאומיים מקובלים, ככל שאינם סותרים את הוראות הדין הכללי, תוך שימת דגש על איכות הבקורת הפנימיות בגוף המוסדי ;

(2) מיפוי פעילויות וסקר סיכונים

(א) המבקר הפנימי אחראי לביסוס תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית על סקר סיכונים בכל תחומי פעילות הגוף המוסדי, שיערך על ידו או על ידי גורמים בלתי תלויים

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

אחרים, לרבות מנהל הסיכונים, ובלבד שוידא והעריך את איכותם והתאמתם לצרכי הביקורת הפנימית.

(ב) הליך ביצוע סקר הסיכונים יכולול בניית מטריצת סיכונים, שתתבסס על ביצוע כל אחד מהתהליכים המפורטים להלן:

- (1) מיפוי כל פעילויות הגוף המוסדי;
- (2) זיהוי הסיכונים הגלומים בכל פעילות;
- (3) הערכת הסיכונים השאריתיים בכל תחום פעילות לאחר שנלקחו בחשבון הערכת הסיכון הטבוע בכל פעילות³ והערכת אופן ניהולו;
- (4) מיפוי מוקדי הסיכון המהותיים בתאגיד בהתבסס על קריטריונים להגדרת מהותיות הסיכון שקבעה ועדת הביקורת;

(ג) המבקר הפנימי יעדכן באופן שוטף את מטריצת הסיכונים, ובכלל זה בהתבסס על תוצאות הביקורות, וכן כל עדכון הנדרש כתוצאה מכל שינוי בפעילות החברה שלהערכת המבקר הפנימי עשויה להיות לו השפעה מהותית על מוקדי הסיכון בחברה;

(ד) ועדת הביקורת תקבע את תדירות ביצוע סקר הסיכונים הכולל בכל תחומי פעילות הגוף המוסדי, ובלבד שתדירות ביצוע סקר הסיכונים כאמור לא תפחת מאחת לארבע שנים.

(ח) תוכנית עבודה שנתית ורב שנתית של מערך הביקורת הפנימית והיקף הביקורת הפנימית

(1) המבקר הפנימי יגיש לאישור ועדת הביקורת, עם העתק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הגוף המוסדי, הצעה לתוכנית עבודה שנתית והצעה לתוכנית עבודה רב שנתית, עבור תקופה שלא תפחת מארבע שנים;

(2) תוכנית העבודה הרב שנתית תתייחס לתדירות ולהיקף שבהם תבוצע ביקורת הפנימית בכל תחום פעילות הגוף המוסדי ברמה שנתית, ותתבסס על מיפוי פעילויות הגוף המוסדי וסקר סיכונים כאמור בסעיף 4(ז)(2) לעיל, ועל קביעת ועדת הביקורת לגבי תדירות ביצוע ביקורת בכל תחומי הפעילות המהותיים של הגוף המוסדי, ובלבד שכל פעילויות הגוף המוסדי שמופו לפי הוראות סעיף 4(ז)(2)(ב) לעיל יבוקרו אחת לארבע שנים וכל פעילות מהותית תבוקר לפחות אחת לשנתיים;

(3) תוכנית העבודה השנתית כאמור בפסקת משנה (1), תתבסס על תוכנית העבודה הרב שנתית ועל ממצאי מיפוי פעילויות הגוף המוסדי וסקר סיכונים שעליו התבסס המבקר הפנימי, ותכלול גם התייחסות לנושאי הביקורת, משאבים וכוח אדם, לוחות זמנים וכן תוכנית מעקב אחר תיקון ליקויים;

(4) ועדת הביקורת של הגוף המוסדי תבטיח כי תוכניות העבודה השנתית והרב שנתית תואמות את מורכבות פעילות הגוף המוסדי והיקף הנכסים המנוהלים בידו, וכי למערך הביקורת הפנימית יש את המשאבים, הידע, הכישורים והיכולת ליישמן.

³ בהתאם למהותיות הפעילות האמורה בגוף המוסדי.

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

(ט) נהלי עבודה של מערך הביקורת הפנימית

המבקר הפנימי יסדיר את פעילות מערך הביקורת הפנימית בנהלי עבודה כתובים, אשר יתייחסו, בין היתר, לנושאים אלה:

- (1) דרך הכנת תוכנית העבודה השנתית;
- (2) דרך הכנת תוכנית ביקורת;
- (3) קביעת אמצעים להבטחת איכות הביקורת – לרבות דרך הבטחת התאמתה לתוכנית העבודה השנתית, אימות ממצאים וכיו"ב;
- (4) דרך הכנת דוח ביקורת וקבלת תגובות המבוקרים;
- (5) דרך המעקב אחר תיקון הליקויים שנמצאו בביקורת;
- (6) דרכי דיווח ולוחות זמנים לדיווח;
- (7) דרך תיעוד מסמכים;
- (8) אופן סיום הטיפול בדוח ביקורת, לרבות קביעת הגורם המוסמך לאשר סיום טיפול בדוח.

(י) תוכנית הביקורת

- (1) המבקר הפנימי והמועסקים בביקורת פנימית יבצעו ביקורת על פי תוכנית ביקורת כתובה;
- (2) המבקר הפנימי יכין מפרטי ביקורת לכל תחום פעילות של הגוף המוסדי, אשר יעודכנו מעת לעת על פי הצורך. מפרטי הביקורת יכללו, בין היתר, פירוט הוראות הדין והוראות הממונה, וכן הוראות ביצוע מפורטות למבצע הביקורת;

(יא) דיווחים

- (1) המבקר הפנימי יגיש ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת דין וחשבון על ממצאיו, עם העתק למנהלו הכללי של הגוף המוסדי;
- (2) דין וחשבון שיגיש המבקר הפנימי על ממצאיו, כאמור בסעיף 152 לחוק החברות (שהוחל בסעיף 41גא) לחוק הפיקוח (ביטוח) ובסעיף 10 לחוק הפיקוח (קופות גמל), יהיה בכתב, הוא יכלול בו את ממצאיו ומסקנותיו ויהא רשאי לכלול בו את המלצותיו;
- (3) המבקר הפנימי ימסור לרואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי עותק של דין וחשבון כאמור בפסקה (1), אשר רלבנטי לעבודתו;
- (4) העלתה הביקורת בגוף המוסדי ממצאים חריגים או יסוד להניח שבוצעה עבירה פלילית, יביא המבקר הפנימי את העניין ללא דיחוי לידיעת יו"ר הדירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת;
- (5) המבקר הפנימי יגיש ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת ביקורת, אחת לשנה, דין וחשבון המפרט את כל אלה:
 - (א) המלצותיו שלא התקבלו בידי ההנהלה;
 - (ב) סטאטוס תיקון הליקויים עליהם הצביע בדוחות ביקורת שהגיש;
 - (ג) ביצוע הביקורות בפועל, מול התכנון בתוכנית העבודה.

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

5. המבקר הפנימי

(א) הפסקת כהונתו של המבקר הפנימי

(1) החליט הדירקטוריון על סיום כהונתו או השעייתו של המבקר הפנימי, על פי התנאים הקבועים בסעיף 153 לחוק החברות (שהוחל בסעיף 41גא) לחוק הפיקוח (ביטוח) ובסעיף 10 לחוק הפיקוח (קופות גמל), יבוצעו כל אלה:

(א) בפרוטוקול של ישיבת הדירקטוריון בה אושרה הפסקת הכהונה או ההשעיה, וכן בפרוטוקול של ישיבת ועדת ביקורת בה הוחלט להמליץ לדירקטוריון על הפסקת הכהונה או ההשעיה, יפורטו הנסיבות והסיבות לסיום הכהונה או ההשעיה;

(ב) הודעה אודות הפסקת הכהונה או ההשעיה תימסר לממונה מייד לאחר המועד שבו החליט הדירקטוריון על הפסקת הכהונה או ההשעיה, לפי הענין, בצירוף הפרוטוקול כאמור בפסקת משנה (א);

(ג) בגוף מוסדי שהוא חברה ציבורית - הודעה אודות הפסקת הכהונה תפורסם בהתאם להוראות סעיף 34א) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל-1970;

(2) מבקר פנימי שביקש להפסיק כהונתו בגוף מוסדי, יגיש לדירקטוריון ולוועדת ביקורת הצהרה בכתב אודות הנסיבות והסיבות להתפטרותו. נתקבלה הצהרה כאמור, תובא בפני הדירקטוריון, תירשם בפרוטוקול של ישיבת הדירקטוריון הראשונה שתכנס לאחר ההתפטרות ותצורף לו. עותק של הצהרה יימסר לממונה מייד לאחר הגשתו לדירקטוריון ולוועדת הביקורת. על הפסקת כהונת מבקר פנימי עקב התפטרות, יחולו הוראות פסקאות (1)(ב)-ו(1)(ג) לעיל;

(3) מבקר פנימי שביקש להפסיק כהונתו בגוף המוסדי יודיע לממונה בכתב על המניעים והנסיבות להפסקת הכהונה, בתוך 3 ימי עסקים מהמועד בו הגיש הצהרה לדירקטוריון, כאמור בפסקה (2) לעיל;

(4) מבלי למעט מהאמור בהן, הוראות פסקאות (1) עד (3) לעיל יחולו לגבי הפסקת כהונה מכל סיבה שהיא, לרבות עקב סיום חוזה.

(ב) ביקורת בידי אדם שמונה במקום המבקר הפנימי בשל ניגודי עניינים

דוחות ביקורת שבוצעו בידי גורם שמונה בידי ועדת הביקורת בתחום בו המבקר הפנימי אינו רשאי לבצע ביקורת בשל ניגודי עניינים⁴, יוגשו למנויים בסעיף 4(יא) עם העתק למבקר הפנימי.

⁴ ראו סעיף 4 בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תנאי כשירות של מבקר פנימי וכללים למניעת ניגודי עניינים), התשס"ז-2007.

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

6. ביקורת בלתי תלויה על פעילות מערך הביקורת הפנימית

- (א) אחת לחמש שנים לפחות תיבחן פעילות מערך הביקורת הפנימית על ידי גורם בלתי תלוי שמינתה ועדת הביקורת;
- (ב) ממצאי הבחינה כאמור יימסרו למנויים בסעיף 4(יא)1.

7. אחריות הנהלת הגוף המוסדי

- (א) הנהלת הגוף המוסדי תבטיח כי כל דוח ביקורת הנוגעת לגוף המוסדי, לרבות סקרי סיכונים ודוחות ביקורת שבוצעו בידי רו"ח המבקר ורשויות פיקוח, יועברו למבקר הפנימי באופן מיידי;
- (ב) הנהלת הגוף המוסדי תקיים דיון בדוחות המבקר הפנימי לפי סעיף 4(יא), סמוך לאחר הפצתם ותנחה את הגורמים המתאימים לתקן את הליקויים שנמצאו וליישם את ההמלצות.

8. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על כל הגופים המוסדיים בישראל.

9. תחילה

- (א) תחילתו של חוזר זה, למעט כמפורט להלן, ביום 1 בנובמבר 2007.
- (ב) תחילתו של סעיף 4(ב)1 ביום 1 באפריל 2009.
- (ג) דיון ראשון לפי הוראות סעיף 4(ב)4 יתקיים בישיבתה הראשונה של ועדת הביקורת לאחר תחילתו של חוזר זה, אך לא יאוחר מיום 1 בפברואר 2008.
- (ד) סקר סיכונים כאמור בסעיף 4(ז)2(א) ו-4(ב) לעיל יושלם לראשונה לא יאוחר מיום 30 במרץ 2008.

10. הוראת שעה

(א) בשנים 2008 עד 2011 יחולו הוראות אלה:

- (1) בכפוף להוראות סעיף 4(ז), היקף השעות השנתיות של מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי, כפי שיאושר בתוכנית העבודה השנתית לשנת 2008⁵, לא יפחת ממספר שעות הביקורת בשנת 2006 בתוספת לפחות מחצית מהפער שבין מספר השעות כאמור לבין מספר השעות הקבוע בנספח א';
- (2) בכפוף להוראות סעיף 4(ז), היקף השעות השנתיות של מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי, כפי שיאושר בתוכנית העבודה השנתית לשנת 2009, לא יפחת ממספר שעות הביקורת בשנת 2006 בתוספת לפחות שני שלישי מהפער שבין מספר השעות כאמור לבין מספר השעות הקבוע בנספח א';

⁵ יובהר כי היקף השעות מתייחס אך ורק לשעות ביקורת פנים, ולא לשעות הנוגעות לטיפול בתלונות עובדים. יובהר כי היקף השעות נוגע לכל גוף מוסדי בנפרד, אף אם המבקר הפנימי מכהן במספר גופים מוסדיים שבשליטת אדם אחד.

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

- (3) בכפוף להוראות סעיף 4(ז), היקף השעות השנתיות של מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי, כפי שיאושר בתוכנית העבודה השנתית לשנים 2010 ו-2011, לא יפחת מהקבוע בנספח א';
- (ב) לענין היקף השעות השנתיות לפי סעיף קטן (א) בקבוצת גופים מוסדיים - ניתן לראות את מספר השעות הקבוע בנספח א' לגבי הגופים המוסדיים שאינם הגוף המוסדי העיקרי⁶ כאילו היה מחצית מהקבוע באותו נספח, אך לא פחות מ-1,800 שעות לכל גוף מוסדי. בנוסף, ניתן יהיה לחלק את היקף השעות השנתיות בכלל הגופים המוסדיים הכלולים בקבוצת גופים מוסדיים בין הגופים המוסדיים בקבוצה, לפי שיקול דעת הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים כאמור, ובלבד שסך היקף השעות בכלל הגופים המוסדיים לא יפחת מסך היקף השעות שנקבע לפי סעיף קטן (א);
- (ג) מבלי לגרוע מאחריותם של המבקר הפנימי ושל ועדת הביקורת, גופים מוסדיים שגוף אחר מספק להם שירותי תפעול, רשאים להביא בחשבון במניין שעות הביקורת הפנימית, שעות ביקורת פנימית שבוצעו על ידי הגוף המתפעל, בכפוף לכל אלה:
- (1) המבקר הפנימי וועדת הביקורת של גוף המוסדי בחנו את איכות מערך הביקורת הפנימית בגוף המתפעל והיא הניחה את דעתם;
 - (2) במניין שעות הביקורת הפנימית של הגוף המוסדי יובאו בחשבון שעות ביקורת פנימית שבוצעו בגוף המתפעל הנוגעות לנכסי הגוף המוסדי בלבד;
 - (3) הביקורת הפנימית כאמור תואמה עם המבקר הפנימי של הגוף המוסדי ועולה בקנה אחד עם תוכנית העבודה השנתית;
 - (4) המבקר הפנימי של הגוף המוסדי קיבל לידיו את דוחות הביקורת ואת דוחות המעקב לתיקון הליקויים ובחן את איכותם והתאמתם;
- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (א) ומבלי לגרוע מהוראות סעיף 4(ז), ועדת ביקורת של גופים מוסדיים שמתקיים בהם אחד או יותר מהתנאים המנויים להלן, רשאית לאשר, בכפוף לקבלת אישור הממונה, היקף שעות נמוך יותר מהקבוע לפי סעיף קטן (א):
- (1) גופים מוסדיים בעלי היקף פעילות נמוך;
 - (2) גופים מוסדיים המצויים בתהליך פירוק או חיסול עסקים (run off);
 - (3) קופות גמל מרכזיות לקיצבה;
 - (4) קופות מרכזיות לפיצויים שיש בהן עמית אחד בלבד.

ידין ענתבי

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

⁶ כאמור בסעיף 4(ב)2)

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

נספח א – היקף שעות ביקורת פנים

לעניין נספח זה -

"תקבולים" - היקף התקבולים מחשבונות, חוזי ביטוח וחוזי השקעה שנרשמו אצל הגוף המוסדי ב-12 החודשים האחרונים;
"נכסים מנוהלים" -

לגבי חברה מנהלת - סך כל נכסי קופות הגמל שבניהולה, לפי שווים המשוערך במועד אישור תוכנית העבודה השנתית, לשנה העוקבת;
לגבי חברת ביטוח - סך כל הנכסים המוחזקים כנגד כל התחייבויותיה, לרבות התחייבויות תלויות תשואה, התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון עצמי והתחייבויות אחרות, לפי שווים במועד אישור תוכנית העבודה השנתית, לשנה העוקבת.

מינימום שעות ביקורת	קריטריון ג' מספר עובדים		קריטריון ב' תקבולים		קריטריון א' היקף נכסים מנוהלים			חברת ביטוח
	היקף תקבולים מ- 4 מיליארד ₪	היקף תקבולים גבוה מ- 4 מיליארד ₪	נמוך מ- 4 מיליארד ₪	גבוה מ- 4 מיליארד ₪	נמוך מ-2 מיליארד ש"ח	גבוה מ-2 מיליארד ₪ ונמוך מ-12 מיליארד ₪	גבוה מ-12 מיליארד ₪	
הגבוה מבין: (א) סך הקריטריונים א', ב' ו-ג' (ב) 2,700 שעות.	1800 שעות לכל עובדים. 210	1800 שעות לכל עובדים. 260	היקף התקבולים מוכפל בחלק ה- 200 של 0.07%	היקף התקבולים מוכפל בחלק ה- 200 של 0.05%	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה- 200 של 0.06%	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה- 200 של 0.06% - עד 13,000 שעות.	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה- 200 של 0.015% עבור היקף נכסים העולה על 30 מיליארד ש"ח - יוכפל חלק הנכסים העולה על 30 מיליארד ש"ח בחלק ה- 200 של 0.0075% ⁷ .	
	משקל: 20%	משקל: 20%	משקל: 20%	משקל: 20%	משקל: 60%	משקל: 60%	משקל: 60%	

⁷ יובהר כי המקדם של 0.0075%/200 יחול רק על הסכום שמעל 30 מיליארד ₪ ואילו על הסכום שעד 30 מיליארד ש"ח יחול המקדם של 0.015%/200.

מדינת ישראל
משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

מינימום שעות ביקורת	קריטריון ג' מספר עובדים		קריטריון ב' תקבולים		קריטריון א' היקף נכסים מנוהלים			
	היקף תקבולים מ- 4 מיליארד ₪	היקף תקבולים גבוה מ- 4 מיליארד ₪	נמוך מ- 4 מיליארד ₪	גבוה מ- 4 מיליארד ₪	נמוך מ-2 מיליארד ש"ח	גבוה מ-2 מיליארד ₪ ונמוך מ-12 מיליארד ₪	גבוה מ-12 מיליארד ₪	
הגבוה מבין: (א) קריטריון לפי היקף הנכסים המנוהלים; (ב) 2,700 שעות.					היקף הנכסים מוכפל בחלק ה-200 של 0.0315%.	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה-200 של 0.0175%.	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה-200 של 0.0084%.	חברות מנהלות של קופות גמל לקצבה
20,000 שעות עבודה								קרונות פנסיה ותיקות שבהסדר
הגבוה מבין: (א) קריטריון היקף הנכסים המנוהלים; (ב) 1,800 שעות לחברה שסך הנכסים המנוהלים על ידה נמוך מ-3 מיליארד ₪; (ג) 2,700 שעות לחברה שסך הנכסים המנוהלים על ידה גבוה מ-3 מיליארד ₪.					היקף הנכסים מוכפל בחלק ה-200 של 0.02%.	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה-200 של 0.009% עד 4,000 שעות.	היקף הנכסים מוכפל בחלק ה-200 של 0.005%.	חברות מנהלות של קופות גמל